

Sjöängsskolans LIKABEHANDLINGSPÅN

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Gäller från 2018-10-22 till 2019-01-31

Innehåll

Sjöängsskolans värdegrund – kunskap och allas lika rätt	3
Maximal inläring för varje elev	3
Våga – vilja - växa	3
Sjöängsskolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling 4	
Ansvarsförhållande	5
Tidig upptäckt av trakasserier och kränkande behandling	5
Personal som elever och föräldrar kan vända sig till	5
VI-teamet	6
Undersöka/Kartlägga	6
Skolans kartläggning ht-17	7
Skolans kartläggning vt-18	7
Skolans kartläggning ht-18	7
Analys	7
Analys ht-17	8
Analys vt-18	8
Analys skolans rutiner	9
Analys utifrån observationer	9
Åtgärder	9
Utvärdera	10
Rutin - Anmälan kränkande behandling	11
Rutin - Utredning, åtgärder och uppföljning av kränkande behandling	13
Rutin - Utreda och åtgärda om elev kränks av personal	16
BILAGA 1 - Begrepp (källa: DO)	18
BILAGA 2- Diskrimineringsgrunderna (enligt DO)	20
BILAGA 3 - Kartläggning v. 42 ht 2018	23

Sjöängsskolans värdegrund – kunskap och allas lika rätt

Maximal inläring för varje elev

Sjöängsskolan är en arena för lärande. Vi ger eleven optimala förutsättningar till både kunskapsutveckling och social och emotionell utveckling. Varje elev som lämnar oss ska ha haft en god kunskapsutveckling med goda studieresultat. Vi möter därför alla elever på sin nuvarande kunskapsnivå på ett bra sätt. Vi bygger goda relationer, både mellan elever och vuxna på skolan och elever sinsemellan. Målet med allt vi gör är att skapa maximal inläring för varje elev.

Våga – vilja - växa

Stockholms Stads vision 2040, Ett Stockholm för alla, säger att vi ska ha en skola som är bra för alla som ger jämlika livschanser. För oss på Sjöängsskolan betyder det att vi, all skolans personal tillsammans med eleverna, jobbar för att alla elever ska lära sig så mycket som möjligt och må så bra som möjligt.

Som elev önskar vi att du:

- Är stolt över den du är och det du kan.
- Vet hur du lär dig bäst och vad som är viktig kunskap för dig.
- Kan kommunicera med människor med olika ursprung och bakgrund, på olika sätt.
- Vill påverka samhället runt omkring dig och vet hur du ska göra det.
- Ser miljön som vår gemensamma resurs som det gäller att vårda väl.

Vi vill att tre ord genomsyrar allt arbete på Sjöängsskolan:

Våga: Står för mod, trygghet, självkänedom. Du vet vad du kan och är duktig på men har också modet att utveckla dina mindre starka sidor.

Vilja: Står för engagemang, motivation och intresse.

Växa: Står för ständig utveckling. Det är det vi arbetar med under grundskoletiden men vi vill att du ska fortsätta att utvecklas hela ditt liv!

Sjöängsskolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling

Denna plan beskriver Sjöängsskolans arbete mot kränkande behandling och diskriminering i enlighet med Skollagens och Diskrimineringslagens krav. Årshjulet för Sjöängsskolans plan kommer att vara från och med februari till och med januari följande år. 2018 års plan har reviderats höstterminens 2018 för att möta gällande lagkrav vilka styr hur ett likabehandlingsarbete ska genomföras på en skola. Arbetet sker i fyra steg i en cirkulär process:

Skolan ska bedriva ett förbyggande och främjande arbete för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkningar. Samtliga sju diskrimineringsgrunder ska tas hänsyn till i arbetet.

De sju diskrimineringsgrunderna är:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Definitionen av diskriminering, trakasserier och kränkningar:

- **Diskriminering** är om det råder maktobalans, ex. lärare-elev, och händelsen baseras på de sju diskrimineringsgrunderna
- **Trakasserier** är när det inte råder maktobalans, ex. elev-elev, men att handlingen baseras på de sju diskrimineringsgrunderna, samt sexuella trakasserier.
- **Kränkning** är om handlingen avser något utöver de sju diskrimineringsgrunderna. En kränkning regleras inte utefter

maktförhållanden. Kränkningar delas upp i psykisk-, verbal-, och fysisk kränkning.

Ansvarsförhållande

All personal som arbetar i skolan har skyldighet att ingripa vid trakasserier, kränkning eller diskriminering. Sjöängsskolans VI-team har ett särskilt uppdrag att arbeta med frågor om kränkningar och diskriminering. Rektor har det övergripande och yttersta ansvaret.

Tidig upptäckt av trakasserier och kränkande behandling

Rastvärdar har uppsikt över alla platser där eleverna befinner sig på lektionsfri tid. Klif/mentorer stämmer löpande av hur läget är i klassen. Elever med hög frånvaro kontaktas för att undersöka orsaken till frånvaron. Alla elever ska veta vilken vuxen man kan prata med om man blir illa behandlad eller ser någon annan som blir illa behandlad. Därutöver skriftliga enkäter/utvärderingar varje termin.

Följande tecken kan tyda på att en elev är utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Eleven:

- upplever sig bli kränkt
- är ensam, saknar vänner eller har svårigheter att hävda sig i kamratgruppen
- verkar ledsen och olycklig, håglös/passiv
- har svårigheter att koncentrera sig
- underpresterar
- har svårigheter att tala i grupp eller under lektion
- känner olust inför att gå till skolan, har upprepade korttidsfrånvaro, skolkar
- sover dåligt, har mardrömmar
- kommer hem med trasiga, förstörda eller ”borttappade” kläder och saker utan förklaringar
- kommer hem med blåmärken eller sår utan att förklara varför
- blir sällan eller aldrig hembjuden till skolkamrater
- väljer omvägar till och från skolan
- mutar eller köper kompisar med pengar och saker

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Alla elever har en klassföreståndare eller mentor som man i första hand ska vända sig till, alternativt till fritidspersonalen. Om man av någon anledning inte vill vända sig till klif/mentor så kan man vända sig till någon i skolans VI-team eller någon i skolledningen. Alla kan ta emot en anmälan om kränkande behandling eller diskriminering.

VI-teamet

Isabell Ekström, isabell.ekstrom@stockholm.se

Thomas Norstedt, thomas.norstedt@stockholm.se

Helen Vall, helen.vall@stockholm.se

Johanna Ramstedt, johanna.ramstedt@stockholm.se

Lisa Nielsen, elisabeth.nielsen@stockholm.se

Jaana Lopez, jaana.lopez@stockholm.se

Maria Ekman (kurator), maria.ekman@stockholm.se

Skolledning

Hans-Olof Nilsson (bitr. rektor F-3), hans-olof.nilsson@stockholm.se

Carolin Heyer (bitr. rektor 4-6), carolin.heyer@stockholm.se

Mats Olsson (bitr. rektor 7-9), mats.erik.olsson@stockholm.se

Angela Svensson (rektor), angela.svensson@stockholm.se

VI-teamet

På Sjöängsskolan finns ett antimobbningssteam, kallat VI-teamet, som jobbar både med förebyggande insatser och akuta ärenden. VI står för Värdegrund och Individ. VI-teamet träffas en gång per vecka för ett kortare möte. Den tiden används huvudsakligen för att diskutera aktuella ärenden och fördela arbetsuppgifter kring dem. En gång i månaden är mötet förlängt vilket möjliggör fördjupande planering och analys kring kartläggning, aktiviteter och övriga frågor.

Att VI-teamet finns, vad det gör och vilka som är med i teamet kommuniceras till eleverna på olika sätt. Bild på teamet finns uppsatt i skolans lokaler och teamet presenterar sig vid läsårsstart i alla klasser.

VI-teamet fungerar som stöd till personalen i skolans arbetslag genom input och information kring lagstiftning och rutiner och som bollplank och stöd vid utredning och åtgärder kring trakasserier och kränkande behandling. VI-teamet använder sig bl. a. av lösningsfokuserade samtal och supportgrupper som verktyg.

Undersöka/Kartlägga

Kartläggning görs för att upptäcka risker för kränkningar, trakasserier och diskriminering och också för att undersöka:

- I vilken utsträckning trakasserier och kränkningar förekommer
- Vilken typ av trakasserier och kränkningar förekommer
- Trygghet, socialt perspektiv
- Trygghet, rumsliga skolmiljön inne och ute
- Kontakt med vuxna på skolan
- Vilka insatser, förebyggande arbete som behöver fokuseras på

Typ av kartläggning:

- Varje termin genomför skolan en egen undersökning, antingen i enkätform eller någon annan form såsom grupparbete eller intervjuer, med frågeställningar utformade av VI-teamet
- Brukarundersökning årligen
- Skolinspektionens regelbundna enkät i åk 2, 5 och 8
- Sammanställning av skolsköterskans individuella hälsosamtal med elever ur åk 4 och 8, där ett antal fokusfrågor lyfts fram
- Personal samtalar på elevhälsomöten

Skolans kartläggning ht-17

Individuell enkät genomfördes med frågor kring kränkningar och om man har någon vuxen på skolan att vända sig till.

Skolans kartläggning vt-18

Skolan provade en ny typ av kartläggning med grupparbete i alla klasser med frågorna: Vad fungerar BRA på skolan? Vad fungerar SÄMRE på skolan? Vad skulle skolan kunna göra BÄTTRE? Vad skulle kunna FÖRSVÅRA arbetet att göra skolan bättre?

Skolans kartläggning ht-18

Kommer att genomföras v. 42 i samma form som i våras, men med en ny frågeställning, som ett grupparbete i varje klass. Se bilaga.

Analys

Analysen kring elevernas mående, känsla av trygghet, kontakt med vuxna på skolan görs utifrån kartläggningarna en gång per termin. Underlag för analys är också personalens egna observationer och sammantagna bild av läget på skolan. Analyser görs också av skolans eget arbete kring alla delar av arbetet mot kränkande behandling. Även själva rutinerna kring anmälan och utredning av kränkande behandling.

Analys ht-17

Sammanställningen av skolans egen trygghetsenkät ht -17 visade att saker och händelser kring vissa elever som VI-teamet och skolan redan kände till, inte kom fram i enkäterna. ”Tystnadskulturen” som redan uppmärksammats på skolan märktes tydligare detta år. Vad gäller vuxenkontakter så är det endast elever på högstadiet som inte uppger någon vuxen att prata med. I en del fall är det för att behovet inte finns men i några fall för att man inte känner det förtroendet. Otrygga platser som angavs var omklädningsrum, stora fotbollsplanen, korridorer och trappuppgångar, nedre skolgården, mellangården och toaletterna. Det som är gemensamt med dessa platser är att det är platser där elever befinner sig i mellanrum mellan aktiviteter och platser där det är mindre vuxenstyrt. Sammantaget ser vi att enkäten inte ger så mycket information som vi skulle önska.

Ht -17 genomfördes också skolinspektionens enkät. Åk 5 visade mycket högre trygghetsciffror än riket och åk 9 visade att trygghetsciffrorna ökat för samma elevgrupp när man jämförde brukarundersökningen vt -17 och inspektionens enkät ht -17 samt att siffrorna var högre än både stadens och riket. Resultatet är en indikation på att de organisatoriska och strukturella åtgärder skolan gjort har gett ett positivt resultat.

Analys vt-18

Eftersom kartläggningen genomfördes på ett nytt sätt finns inte gamla uppgifter att jämföra med. Frågorna var mycket öppna ställda och svaren blev därigenom rätt spridda och inte med direkt fokus på likabehandling. Men värt att uppmärksamma är att kommentarer kring bemötande förekommer lika mycket oberoende av vilken årskurs man tillhör. Man tycker att ”många är snälla” och att elever behandlar varandra med respekt. Det förekommer även kommentarer om att det finns ensamma elever och att man ibland upplever orättvisa och att handlingar kan få olika konsekvenser. Det fungerar sämre med arbetsron på lektionerna och eleverna önskar att lärarna var mer stränga, samtidigt som några elever verkar ha en förståelse kring att det är elevernas egna beteende som försvårar.

Sammanställningen av hälsosamtalen åk 4 och 8 visar att det endast är två elever totalt som uppger att de inte trivs på skolan. De som skattar högst gällande trivsel är pojkar åk 8, i övrigt ganska jämnt. I både åk 4 och 8 skattar eleverna relativt lågt om de får beröm och uppmuntran av sina lärare. Några elever uppger att de har blivit utsatta de tre senaste månaderna, fler i åk 4. Anmärkningsvärt få uppger dock att de inte märkt att någon i klassen blivit utsatt, fler dock som sett i åk 8. De slutsatser vi drar är att trivseln, precis som andra kartläggningar visar,

är god, men att det finns saker att jobba vidare med. Till exempel vuxnas positiva återkoppling och bekräftelse av eleverna. En annan reflektion är att eleverna i lägre grad uppmärksammar när andra blir utsatta än när de själva blir det. Det är viktigt att föra samtal om hur man uppfattar saker, hur ens beteende kan påverka andra.

Analys skolans rutiner

Det har rått viss osäkerhet hos personalen om när och hur kränkingsanmälan ska göras. Det är svårt för personalen att göra gränsdragningen mellan det vardagliga arbetet med fostran och vägledning hur man är en bra kamrat, hur man löser konflikter, med konfliktlösning kring mer bagatellartade händelser som är vanliga i yngre åldrar och mellan de händelser när det är fråga om att utreda händelsen som en kränkning.

Analys utifrån observationer

Personalen ser att kränkande handlingar sällan utförs mot elever som på olika sätt bryter normen, utan snarare förekommer inom grupper där det sker en växelverkan mellan att vara utsatt och utsätta andra. Det finns elever som har ett generellt gränsöverskridande beteende när det gäller att visa respekt för andra, både vuxna och barn. De kan ha fastnat i en roll, ha svårigheter att reglera impuls kontroll och ha svårigheter i att förstå hur det egna beteendet påverkar andra. Arbetet mot kränkande behandling är därmed starkt kopplat till ett väl fungerande elevhälsoarbete med extra anpassningar och särskilt stöd.

Åtgärder

Uppföljning i klasserna: Då höstterminens trygghetsenkät inte visade det skolan redan kände till, som nämnts ovan, uppmanades samtliga klassföreståndare och mentorer att prata med sina klasser. Samtalet gick ut på att stötta eleverna i att berätta vad de ser och hör. Att berätta är inte att tjalla utan ett sätt att visa på ett engagemang för det som är rätt och för allas bästa.

Trygga platser: Flera av de platser som framkom i trygghetsenkäten är under förändring. Ombyggnationen och renoveringen av omklädningsrummen är snart klara. De befintliga omklädningsrummen har byggts om och delats i två mindre omklädningsrum, så att ingen klass behöver dela med en annan klass. På skolgården har ny lekutrustning och nya konstgräsytor tillkommit. Det arbetet pågår fortfarande. Gällande upplevd otrygghet på skolgårdarna har vi enligt tidigare års mål genomfört mer styrda rastaktiviteter och fasta lekgrupper. Skolan har utökat städning av toaletter för de yngsta eleverna från en till tre gånger dagligen.

Trygg vuxen: De elever som inte uppgav någon vuxen, eller som berättat att man blev utsatt för kränkningar blev vidtalade av sina mentorer i enskilda samtal. Inför utvecklingssamtalen har skolan kartlagt att alla elever har minst en trygg vuxen att vända sig till, en modell kallad ”Trygg bas”.

Fasta vikarier: Tre fasta vikarier har anställts för att säkerställa att eleverna träffar kända vuxna vid lärares frånvaro. Tryggare klassrum när det blir större arbetsro och vuxna som känner eleverna vid korttidsvikariat.

Rutiner kring kränkingsanmälningar: Öka all personals kunskap kring rutinerna för anmälan och utredning av kränkande behandling. Tydliggöra de olika definitionerna kring kränkningar, trakasserier och diskriminering. Input till arbetslagen med genomgång av rutiner, arbete med case och diskussioner. Genomfört terminsstart ht -18. Uppföljning terminsvis.

Elevkonsulter: Skolan behöver öka elevernas engagemang i och inflytande över arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Ett nytt arbetssätt med ”elevkonsulter” kommer att införas. Elevkonsulterna är en arbetsgrupp som ska vara med i skolans arbete kring allas lika värde. Elevkonsulten är en ”idéspruta” och jobbar för att alla på skolan ska må bättre. Eleverna ska utifrån ett elevperspektiv vara med och utforma hur kartläggning ska genomföras och hur aktiviteter kan utformas för att förebygga diskrimineringar, trakasserier och kränkningar samt att utvärdera aktiviteterna. Start vårterminen 2019.

Månadsaktivitet: Varje månad sammanställer VI-teamet någon form av övning/aktivitet som ska genomföras på mentorstiden i alla klasser. Aktiviteterna kan vara av olika karaktär och innehåll men syfta till att öka samtalen och reflektionerna kring hur vi i skolan och samhället förhåller oss till varandra. Digitala verktyg och appar kan med fördel användas eftersom de flesta eleverna uppskattar den formen av arbete. Start höstterminen 2018.

Fortsatt främjande arbete: Handlingsplan mot rökning, preventionsprogrammet MVP i åk 7 (mentorer i våldsprevention).

Utvärdera

Utvärderingen av skolans kartläggningar har visat att vi behöver fortsätta leta efter rättvisande verktyg för kartläggning vid sidan av den återkommande brukarundersökningen. Enkäter har visat sig inte tillräckligt väl visa det vi behöver veta kring risker för kränkningar. Vi

behöver involvera eleverna mer i det arbetet för att få fram den kunskap vi behöver för att kunna vidta bra åtgärder. Utvärderingen har också visat att vi behöver fortsätta att fylla på kunskap hos all personal.

Vid utvärdering av föregående års uppställda mål har vi sett att det är en fortsatt lugn miljö i åk 7-9:s rasthall. Ytterst få elever röker. Skolgården är under omarbetning och fler lektytor skapas. Styrda rastaktiviteter ökar samspelet mellan elever och elevgrupper och har gett ett positivt resultat. Språkbruket har inte förbättrats så vitt skolan bedömer. Det är ett fortsatt bekymmer, även i sociala medier eller sinsemellan.

Rutin - Anmälan kränkande behandling

Blankett Del 1

OBS – denna rutin avser ärenden elev-elev.

Gäller kränkningen elev-personal, personal-elev eller personal-personal, är det rektor/biträdande rektor som informeras och gör anmälan.

Vad ska anmälas:

Enligt skollagen ska kränkningar anmälas skyndsamt. Det betyder att anmälan till rektor ska ske samma dag eller dagen efter och att rektorn ska anmäla till huvudman inom en vecka. Skolan ska inte göra någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till huvudmannen. Kränkande behandling är ett samlingsbegrepp för alla typer av handlingar som kränker en människas värdighet.

- Psykisk kränkning: utfrysning, subtila metoder som blickar, miner, gester och suckar.
- Verbal kränkning: skvaller, glåpord, rykten, förtal och överdrifter.
- Fysisk kränkning: tafsande, slag, sparkar, knuffar, sabotage och förföljelse.
- Sexuella trakasserier

Vem fyller i anmälan:

Den personal som bevittnar eller får kännedom om kränkningen fyller i blanketten för anmälan och informerar mentor fortast möjligt, via samtal, telefon eller mejl. Rektor informeras samma eller senast nästa dag.

För att kränkningar inte ska riskera att falla mellan stolarna när flera i personalen får kännedom om en kränkning, är det **mentors ansvar** att säkerställa kränkningen verkligen anmäls och följs upp.

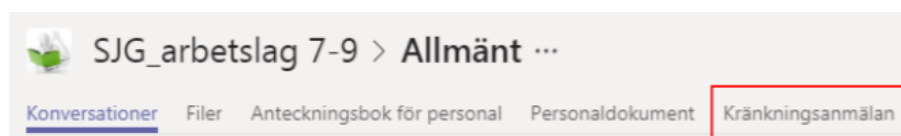
Observera att kränkningen kan ha inträffat utanför skoltid, men rör den elever på samma skola ska den ändå anmälas.

När fylls anmälan i:

Så fort som möjligt. Rektor och bitr. rektor informeras samma dag eller nästkommande dag. Bitr. rektor/rektor för vidare till huvudman inom en vecka.

Här finns blankett:

I arbetslagsteamen under fliken Allmänt ligger en direktlänk till stadens intranät där anvisningar och blanketter finns.

Hur fylls den i:

Hämta blanketten på intranätet. Scrolla ned till Del 1 – Rektors anmälan till huvudman.

Spara den under *Mina dokument (H-disken)*.

Fyll i kortfattat. Endast den kränkta elevens namn på blanketten, ej namn på den/de som utsatt/påståtts ha utsatt.

Exempel:

- Elev slog X i magen, därefter spottade elev på X:s kind (**fysisk**)
- Elev1 och elev 2 frågade X om de skulle leka på rasten. När X svarade ja sa elev1 och elev2 att det är väl ingen som vill leka med dig och sprang därifrån (**psykisk**)
- X berättar att hen blir utfrysad av flera andra elever. (**psykisk**)
- Elev kallade provocerat X för jävla tjockis. (**verbal**)
- Elev tafsade X i skrevet. (**sexuell**)

Den gröna rutan ska **inte** klickas på. Det görs efter diarieföring av expeditionen.

Rektors knapp för att skicka

Mejla anmälan/blanketten till elina.sabally@stockholm.se på expeditionen. (Hon diarieför, sparar på säker disk och informerar bitr. rektor och kurator.)

Hur sparas den:

VIKTIGT: Spara blanketten endast under *Mina dokument (H-disken)* under den tid som ärendet pågår. Radera filen när ärendet är avslutat.

Vem/vilka ska delges att anmälan gjorts:

Skolan: Se ovan

Vårdnadshavare: Mentor eller den personal med mest kännedom om kränkningen kontaktar vårdnadshavare, helst med telefonsamtal. Kontakta vårdnadshavare till både den/de utsatta eleverna och den/de elever som utsatt.

Fortsättning av ärendet:

En utredning påbörjas skyndsamt. Inom fyra veckor, om kränkningen är en upprepad kränkande behandling, är av sexuell karaktär eller utgör personal-elev, ska blankett skickas in. I andra fall behålls dokumentationen på skolan.

Se rutin utredning, åtgärd och uppföljning efter kränkingsanmälan.

Lagkrav:

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling - 6 kap. 10 § skollagen.

Rutin - Utredning, åtgärder och uppföljning av kränkande behandling

Blankett Del 2

Vem ansvarar för utredning, åtgärder och uppföljning:

Mentor ansvarar för att utredning, åtgärder och uppföljning genomförs och dokumenteras. Förslagsvis är det den personal som skrivit anmälan och som följt de inblandade eleverna som hanterar ärendet. Ansvaret kan övertas av VI-teamet eller skolledningen om dessa meddelat så.

När ska utredning, åtgärder och uppföljning ske:

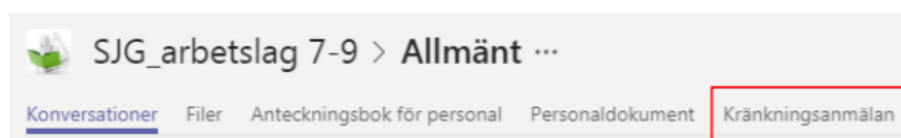
Utredning ska ske skyndsamt. Blanketten ska skickas in inom fyra veckor, om kränkningen är en upprepad kränkande behandling, är av sexuell karaktär eller utgör personal-elev. I andra fall behålls blanketten och dokumentationen på skolan.

Vilka åtgärder och vilken uppföljning ska vidtas:

Se dokument - Arbetsgång vid trakasserier och kränkningar

Här finns blankett:

I arbetslagsteamen under fliken Allmänt ligger en direktlänk till stadens intranät där anvisningar och blanketter finns.

Hur fylls den i:

1. Hämta blanketten på intranätet. Scrolla ned till Del 2 - utredning.

2. Spara den under *Mina dokument (H-disken)*.

3. Läs och fyll enl. instruktionerna på intranätet:

Denna blankett består av tre delar, som inte fylls i vid samma tillfälle.

OBS. Det är viktigt att det framgår vad de olika personerna sagt och gjort och att utredningen är objektiv. På denna blankett namnges även den/de kränkande eleven/eleverna.

Bedömning av ärendet:

När kränkningen är utredd ska den som utrett göra en bedömning om det var fråga om kränkande behandling, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier. Om kränkande behandling inte har konstaterats ska detta anges.

4. **Mejla blanketten till** elina.sabally@stockholm.se på expeditionen. (Hon diarieför, sparar på säker disk och informerar bitr. rektor och kurator.)

OBS. Om ärendet inte är avslutat efter fyra veckor, skickas blanketten ändå in. Ärendet fortsätter med åtgärder och uppföljning som dokumenteras och skickas in då ärendet är avslutat.

Hur sparas den:

VIKTIGT: Spara blanketten endast under *Mina dokument (H-disken)* under den tid som ärendet pågår. Radera filen när ärendet är avslutat.

Vem/vilka skall delges att utredning, åtgärder och uppföljning gjorts:

Skolan: Se ovan

Vårdnadshavare: Vid behov kontaktar mentor eller den personal, med mest kännedom om kränkningen, berörda vårdnadshavare, helst via telefonsamtal, för att informera om utredning, åtgärder och uppföljning.

Lagkrav:

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling - 6 kap. 10 § skollagen

Rutin - Arbetsgång vid kränkningar och trakasserier

STEG 1 – All personal

1. Vid uppmärksammande av beteende som uppfattas som kränkande: Direkt tillsägelse på platsen – den vuxne pratar med inblandade elever.
2. Den vuxne skriver en kränkingsanmälan. Vårdnadshavare kontaktas enl. rutin.
3. Enskilda samtal med samtliga inblandade elever genomförs för att ta reda på mer om händelsen och bakgrunden till kränkningen. Utredningen dokumenteras.

STEG 2 - Mentor/klassföreståndare

4. Vid upprepade händelser har mentor/klf samtal med de inblandade elevernas vårdnadshavare. Mentor/klf för minnesanteckningar. Anteckningar sparas under *Mina dokument* av mentor/klf. Datum för uppföljning bestäms.
5. Om mentor/klf behöver stöd i samtalen finns mall för frågor. Om frågorna används sparas anteckningarna där övriga dokument i ärendet sparas.
6. Arbetslag och biträdande rektor informeras om ärendet och om eventuella överenskommelser som träffats med eleven/eleverna.
7. Mentor/klf har ett uppföljande samtal med elev/elever och vårdnadshavare, som dokumenteras i minnesanteckningar. De sparas under *Mina dokument* av mentor/klf.
8. Om problemen kvarstår kontaktas kurator eller VI-teamet och dokumentationen överlämnas. VI-teamet tar över ärendet, men samarbetar med mentor/klf.

STEG 3 - VI-teamet

1. När ett ärende överlämnats till VI-teamet tar VI-teamet del av befintlig dokumentation och ärendet tas upp på veckomötet. VI-teamet kommer överens om vilken/vilka insatser som ska göras och utser ansvariga. EHT informeras.
2. Beroende på eleven/elevernas ålder och vilken typ av kränkning det rör sig om väljer VI-teamet arbetsgång. Exempelvis kan det gå till så här:

Den/de ansvariga från VI-teamet träffar först den utsatta för att få information om händelsen. Därefter förs samtal med den eller de som utsatt eleven/eleverna. Om kränkningen utförts av flera elever sker de första samtalen alltid med en elev i taget. Efter det kan ev. insatser innefatta att man träffar flera elever samtidigt. I samtalen diskuteras hur kränkningarna ska kunna upphöra och överenskommelser görs med inblandade elever. Vid alla samtal

förs minnesanteckningar. Samtlig dokumentation sparas i en egen mapp märkt med datum för övertagandet av ärendet och elevens/elevs namn i VI-teamets säkra disk. Det ska tydligt framkomma på vilket sätt eleven ska bete sig för att ärendet inte ska tas vidare till nästa steg. Ev. kan ett kontrakt upprättas och skrivas under av samtliga på mötet.

3. VI-teamet informerar samtliga vårdnadshavare, helst samma dag som samtalen med de berörda eleverna ägt rum. De från VI-teamet som genomfört samtalen kontaktar respektive vårdnadshavare. Alt mentor?
4. Uppföljningssamtal med de inblandade sker inom rimlig tid. Uppföljning upprepas tills kränkningarna upphört.

STEG 4 - Om trakasserierna/kränkningarna inte upphör

Rektor och EHT tar beslut om antingen disciplinära åtgärder eller om eleven ska utredas enl. elevhälsoplanen.

Observera:

- Vid hot, skada eller när våld använts övervägs polisanmälan alltid.
- VI-teamet kan alltid kontaktas och konsulteras, även tidigt i arbetsgången.
- Nödvändiga åtgärder utgår från den utsattas perspektiv.

Rutin - Utreda och åtgärda om elev kränks av personal

Arbetsgång

1. All personal har ansvar att ingripa mot beteende som kan vara diskriminering eller kränkande behandling. Den som uppmärksammar eller misstänker diskriminering eller kränkande behandling, eller blir uppmärksammas av vårdnadshavare eller elev, pratar med den utsatte och dennes klasslärare/mentor samt meddelar snarast ansvarig biträdande rektor.
2. Ansvarig biträdande rektor utreder händelsen genom att först prata med den utsatta eleven och därefter med den inblandade vuxne. Rektor informeras. Rektor gör anmälan till huvudman.
3. Vårdnadshavarna till den utsatte kontaktas och informeras av biträdande rektor, helst samma dag som samtalen ägt rum.

4. Uppföljningssamtal med de inblandade sker inom en vecka. Uppföljning upprepas tills kränkningen upphört. Samtalen leds och dokumenteras av biträdande rektor.

Beroende på kränkningens/diskriminerings art eller om den inte upphör kan följande ske:

Rektor kopplas in. Åtgärder vidtas i enlighet med gällande lagstiftning (skollag, arbetsmiljölag, diskrimineringslag m.m.) Ev. polisanmälan görs. Rektor ansvarar för dokumentation. Rektor informerar grundskolechef om ärendet för vidare beslut och åtgärder.

BILAGA 1 - Begrepp (källa: DO)

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier. Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

BILAGA 2- Diskrimineringsgrunderna (enligt DO)

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla.

Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

BILAGA 3 - Kartläggning v. 42 ht 2018

Hur behandlar vi varandra här på skolan?
Tänk: elev-elev, personal-elev och elev-personal.

Instruktioner: Sitt först en stund och tänk på egen hand. Fyll sen i rutorna tillsammans i en liten grupp.
I rutorna skriver ni inga namn utan ger exempel på t.ex. händelser, platser, ordval, ämnen och känslor.

Tillsammans kan hjälpas åt att göra Sjöängsskolan till en ännu bättre skola! Tack! Mvh VI-teamet

	1. Vad fungerar BRA på skolan?	2. Vad fungerar SÄMRE på skolan?
NUTID		
	3. Vad skulle skolan kunna göra BÄTTRE?	4. Vad skulle kunna FÖRSVÅRA arbetet att göra skolan bättre?
FRAMTID		

Namn på alla i gruppen: _____